

Justiitsministeerium  
[info@just.ee](mailto:info@just.ee)

Koopia:  
[Glen.Roosaar@just.ee](mailto:Glen.Roosaar@just.ee)

Teie: 14.12.2023 nr 8-1/8035

Meie: 24.01.2024 nr 6

## Pangaliidu kommentaarid täitmisregistri põhimäärusele

Austatud Kalle Laanet

Täname võimaluse eest avaldada arvamust täitmisregistri põhimääruse eelnõu (edaspidi eelnõu) osas. Järgnevalt Pangaliidu kommentaarid eelnõule ja selle seletuskirjale.

### 1. Kommentaarid eelnõule

#### § 1. Täitmisregistri mõiste, nimetus ja eesmärk

Juhime tähelepanu, et põhiliselt on siin juttu täitemenetlusega seotud andmetest, kuid registri kaudu edastavad oma areste ka MTA ja RAB. Palume selgitada, kas nende arestide kohta registris andmeid ei säilitatagi? Kas isik ei saa registri kaudu vaadata, et MTA või RAB on arestinud tema konto? Siin räägitakse ainult täitemenetlusest.

#### § 4. Vastutava töötaja ülesanded

**Lõike 4** kohaselt teavitab vastutav töötaja (justiitsministeerium) registri kasutajaid ja andmeandjaid viivitamata registri toimimist takistavatest asjaoludest, registri muudatuste või arenduste teostamise kavatsusest, registrit ja selle kasutamist mõjutavate õigusaktide kehtestamise või muutmise kavatsusest ning annab muud vajalikku teavet

Teeme ettepaneku, et arenduste teostamise kavatsusest tuleb piisavalt st mitu kuud ette teatada ja etteteatamise perioodi lõpuks tuleb saavutada kasutajate ja andmeandjatega kokkulepe arenduste reaalse teostamiseaja suhtes.

**Lõike 4** kohaselt teostab Justiitsministeeriumi kasutajate kasutajaõiguste järelevalvet.

Palume täpsustada, millisel eesmärgil justiitsministeerium andmete ligi pääseb ja neid kasutab, samuti millised on tegevused, mida justiitsministeerium andmetega teeb.

**Lõike 7** kohaselt vastab justiitsministeerium kasutajate poolt isikuandmete töötlemisega seotud kodanike päringutele.

Palume täpsustada, kes teostab muude kasutajate kasutusõiguste järelevalvet.

## **§ 5. Volitatud töötleva ülesanded**

**Lõike 9** kohaselt peab volitatud töötleva arvestust registri kasutajate õiguste üle ja hoiab koostöös vastutava töötleva kasutajate õiguste andmed ajakohasena.

Teeme ettepaneku lisada volitatud töötleva ülesandeks kasutajate kasutusõiguste järelevalve tagamine ning õigustamata isikute ligipääsu välistamine registri andmetele.

## **§ 6. Andmeandjad**

Paragrahv sisaldab loetelu andmeandjatest ning § 7 sätestab andmeandjate ülesanded. § 6 punkti 5 kohaselt on registriga liidestatud krediidi- ja makseasutused andmeandjad, kuid § 7 jätab täpsustamata registriga liidestatud krediidi- ja makseasutuste ülesanded.

## **§ 8. Registriandmetele juurdepääs ja juurdepääsuõiguste andmine**

Kuna registrile juurdepääs sõltub ka asutuste liidestumisest, siis teeme ettepaneku reguleerida ka see, kuidas ja millise dokumendiga liidestumine vormistatakse. Peame oluliseks, et oleks dokumenteeritud, millisest hetkest osapooled on registrile juurdepääsu saanud.

**Lõike 3** kohaselt lähtutakse registrile juurdepääsuõiguste andmisel ja äravõtmisel kasutajale õigusaktidega pandud ülesannetest. Avalikku ülesannet täitvale asutuse kasutajale annab juurdepääsuõigused vastava asutuse haldur, kellele annab registris vastavad õigused RIK.

Peame vajalikuks põhimääruses selgelt defineerida, kes üldse võivad registriandmete kasutajad olla. Siinjuures tuleks selgelt eristada, kes saavad ligipääsu täitmisregistrisse kantud täiteasjadele ja täitemenetlustele ja muudele arestidele ja kes on need isikud, kes saavad täitmisregistrit kasutada infovahetuskanalina krediidasutustesse päringute tegemisel.

## **§ 9. Andmete väljastamine**

**Lõike 2** kohaselt tehakse registri kaudu kättesaadavaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 81 lõikes 1 nimetatud maksekonto või hoiulaeka kohta nimetatud seaduse § 81 lõigetes 11–15 nimetatud andmed.

Palume täpsustada, kellele andmed teatavaks tehakse. Teeme ettepaneku süstematiseerida täiendavalt §-de 8 ja 9 sõnastust, kuna hetkel on mõlemas paragrahvis reguleeritud nii isikuid, kellele andmeid väljastatakse kui ka andmeid, mida väljastatakse.

## **§ 10. Andmete koosseis**

Juhime tähelepanu, et sättes puudub täielikult regulatsioon, millised andmed infopäringute kohta säilitatakse.

**Lõige 1** sätestab registrisse täiteasja kohta kantavad andmed

Palume täpsustada, kas MTA ja RAB-i puhul on sama andmete koosseis (MTA-l ja RAB-il ei ole täiteasju).

**Lõike 1 punkti 2** kohaselt kantakse registrisse mh juriidilise isiku isikukood.

Palume täpsustada, kelle isikukoodi siin juriidilise isiku puhul mõeldakse.

**Lõike 1 punkti 5** kohaselt kantakse registrisse solidaarvõlgniku nimi.

Leiame, et lisaks solidaarvõlgniku nimele on vajalik registrisse kanda ka tema isikukood/registrikood.

**Lõikes 2** loetletakse andmed, mis kantakse registrisse aresti kohta.

Palume täpsustada, kas siin on kirjeldus ainult maksejuhisega aresti kohta (lõige 3 sätestab andmed, mis kantakse registrisse maksejuhiseta aresti kohta).

**Lõike 2 punkti 3** osas teeme ettepaneku muuta mõistet „saatja“ mõisteks „akti saatja“.

**Lõike 2 punkti 5** kohaselt kantakse registrisse arestitava arvelduskonto number.

Juhime tähelepanu, et reeglina ei tea arestija arvelduskonto numbreid ja arest saadetakse krediidasutusele isikupõhiselt. Niisuguse aresti saamisel arestitakse krediidasutuses kõik selle isiku kontod. Kui see väli märkida kohustuslikuks, siis arestitakse ainult märgitud konto st areste tuleb hakata saatma kontopõhiselt. Juhul kui see ei ole eesmärgiks, siis tuleks arvelduskonto numbrit käsitleda vabatahtliku väljana, märkides selle kohta nt „juhul kui on teada“. Samasisulise kommentaar ka § 10 lõike 3 punkti 3 osas.

**Lõike 2 punkti 10** kohaselt kantakse registrisse arestimisakti liik (maksejuhisega arest, maksejuhiseta arest).

Meie hinnangul peaks sulgudes olema ainult maksejuhisega arest, kuna maksejuhiseta aresti käsitleb § 10 lõige 3.

**Lõike 2 punkti 14** kohaselt kantakse registrisse aresti muutmise aeg.

Palume täpsustada, kas registrisse kantakse vaid aresti viimase muutmise aeg. Leiame, et peaks olema võimalik näha kõiki selle arestiga seotud muudatusi erinevates krediidasutustes.

**Lõike 2 punkti 15** kohaselt kantakse registrisse aresti tühistamise aeg ja põhjus.

Juhime tähelepanu, et tühistamine tähendab õiguslikult, et see pole algusest peale olnud kehtiv. Soovitame mõiste asendada kas lõpetamise või vabastamisega.

**Lõike 4 punkti 4** kohaselt kantakse registrisse volituse ulatus.

Palume täpsustada sõnastust, kuna hetkel ei selgu millist ja millise päringuga seotud volitust antud säte reguleerib.

Lisaks palume täpsustada, miks selles loetelus puudub summa. Kas summa liigitub punkti 7 „muud maksejuhiseta arestiga seotud andmed“ alla? Selguse huvides võiks olla eraldi punktina välja toodud „arestitav summa“ analoogselt lõike 2 punktiga 7.

#### **§ 11. Andmevahetus teiste andmekogudega**

**Lõike 1 punkti 2** kohaselt kantakse registrisse MTA infosüsteemist § 10 lõikes 2 sätestatud andmed.

Juhime tähelepanu, et MTA kasutab ka maksejuhiseta areste, mida reguleerib § 10 lõige 3.

**Lõike 1 punkti 4** kohaselt edastatakse registriga liidestatud krediidi- ja makseasutuste andmekogudest registrisse § 9 lõikes 2, § 10 lõike 3 punktides 5–7 ja § 10 lõike 2 punktides 14–16 sätestatud andmed.

Juhime tähelepanu, et § 10 lõigetes 2 ja 3 nimetatud andmed peaks tulema kohtutäiturite infosüsteemist, mitte krediidasutustest. Krediidasutused edastavad vaid vastuse, et soovitud toiming on tehtud.

Teeme ettepaneku täpsustada andmete salvestamist: kas siin on vastuolu seletuskirjas tooduga (lk 6 lõige 2) - andmeid ei salvestata täitmisregistris, vaid täitmisregister toimib nende puhul andmevahetusteenusena, st täitmisregistri kaudu on õigusaktides sätestatud juhtudel võimalik esitada päringuid nimetatud andmete saamiseks? Kas tegemist on andmete salvestamisega või andmevahetusteenusega?

#### **§ 12. Kohustuslikud andmed andmevahetuses vea ilmnemisel**

§ 12 on tervikuna arusaamatu - kas siin mõeldakse tehnilisi vigu süsteemide toimimisel? Kui süsteem ei toimi, siis kuidas need andmed siis ikkagi registrisse saavad?

#### **§ 14. Elektroonilise arestimise kord ja tehnilised nõuded**

Paragrahv reguleerib elektroonilise arestimise korda ja tehnilisi nõuded ning lõige 1 kirjeldab elektroonilise aresti korral registri kaudu teostatavaid tegevusi.

Kuna kogu infovahetus täitmisregistri ja krediidasutuste vahel on elektrooniline, ei ole vajalik täpsustus „elektrooniline“.

**Lõike 1 punkti 2** kohaselt võimaldatakse päringute tegemine krediidi- ja makseasutuse valduses olevate andmete kohta.

Juhime tähelepanu, et § 14 reguleerib arestide seadmist. Selgusetu on, millistest päringutest siin räägitakse. Päringute tegemise kohta tuleb koostada eraldi paragrahv, kuna praegu on päringute tegemine täiesti reguleerimata.

Lõike 2 kohaselt on kohtutäitur kohustatud registriga liidestatud krediidi- ja makseasutusele edastama konto aresti registri kaudu. Hagi tagamisel või juhul, kui arestis tuleb märkida mittearestitavad summad viisil, mida register ei võimalda, esitatakse arest registriväliselt, kuni on loodud asjakohane tehniline võimalus. Selle loomisest teavitab RIK kohtutäitureid viivitamata.

Palume selgitada, mida peetakse silmas mittearestitavate summade esitamise puhul viisil, mida register ei võimalda. Krediidiasutustel on olemas numbrilised väärtused mittearestitavateks summadeks.

**Lõike 1 punkti 3** kohaselt korraldatakse registri kaudu osapoolte tahteavalduste viivitamatu ja turvaline edastamine.

Palume selgitada, mis on nimetatud punkti laiemaks sisuks ja millise kohustuse toob see punkt kaasa krediidiasutustele. Seletuskirjas täiendavat infot ei ole.

### **§ 15. Konto avamisel elektrooniliste arestide kontrollimise kord ja tehnilised nõuded**

Kuna antud kohustus rakendub esmase konto avamisel, palume lisada sõna „esmase“.

Lisaks palume täpsustada, kas on oluline rõhutada, et tegemist on just elektrooniliselt seatud arestidega, kuna tegemist võib olla ka arestimissüsteemi väliselt seatud arestidega. Soovitame kaaluda asendada sõnaga "kehtivate".

**Lõike 3** kohaselt vahetatakse registri kaudu andmeid täitemenetlusosaliste, täitedokumendi, nõude sisu ja suuruse kohta vastavalt käesolevast määrusest tulenevatele andmetele konto arestide kohta ning maksukorralduse seaduse ja täitemenetluse seadustiku § 63 lõike 2 alusel registriga liidestatud asutuse tegevust korraldavatele õigusaktidele.

Palume täpsustada, kas krediidiasutustele antakse info vaid täitemenetlustes seatud arestide kohta või ka maksumenetluses ja RAB-i poolt seatud arestide kohta ning kas MTA areste ei ole võimalik konto avamisel kontrollida.

### **§ 16. Andmete ja logide säilitamine**

Paragrahv reguleerib andmete ja logide säilitamist ning lõike 3 kohaselt säilitatakse § 13 lõikes 3 nimetatud registritoimingute logid kolm aastat pärast toimingute tegemist.

Palume selgitada kaua säilitatakse MTA, RAB arestide andmeid.

Lisaks juhime tähelepanu, et kui registritoiming on nt aresti muutmine, siis seda toimingut tuleb säilitada sama kaua, kui aresti andmeid.

## **2. Kommentaari eelnõu seletuskirjale**

Seletuskirja kohaselt on täitmisregistri iseteenindusportaali kaudu menetlusosalisel võimalik igal ajal saada ülevaade tema vastu sundtäitmisel olevatest nõuetest ning täitemenetluse raames seatud arestidest ja nende järjekorrast;

Leiame, et vajalik on rõhutada, et täitmisregistris kuvatakse täitmisregistri enda arestide järjekorda. Krediidiasutustes on arestide järjekord teistsugune, kuna krediidiasutused sisestavad arestid saabumise järjekorras ning vastavalt konto avamise ajale. Lisaks täitmisregistris olevatele arestidele on krediidiasutustes täitmisel ka eelnevalt paberkandjal saabunud areste jne. Seetõttu võib arestide järjekorra kuvamine täitmisregistri iseteenindusportaalil tekitada kasutajates segadust.

*Seletuskiri: Täitmisregistris olevate andmete ajakohasus on tagatud sellega, et täitmisregistris täitemenetluse registreerimine on menetlejale kohustuslik.*

Palume selgitada, kuidas peaksid krediidiasutused käituma, kui ilmneb vastuolu täitmisregistri ning krediidiasutuste arestiinfo vahel. Krediidiasutustes on arestid alates 2000. aastast (paberkandjal arestid). Paljud arestid on kohtutäiturite poolt eemaldamata/tühistamata. Iseseisvalt krediidiasutusel aresti täitmisregistri andmetele tuginedes tühistada ei ole võimalik, vajalik on kohtutäituri poolt saadetud aresti tühistamise korraldus.

*Seletuskiri: Ka edaspidi saab andmeid pärida selle kohta, kas isikul on elatisevõlgnevus, ning selle olemasolu korral sissenõutava võla jäägi suurus, seda sisse nõudva kohtutäituri nimi, telefoninumber ja e-posti aadress ning täitemenetluse number. Menetlejal ja kojal on võimalus teha registrist päringuid ulatuses, mis on vajalik nende ülesannete täitmiseks.*

Palume selgitada, kas muudele isikutele on kättesaadav ainult elatise võlgnevusega seotud info ning kas teiste täiteasjade info, MTA arestide info ei ole kättesaadav.

*Seletuskiri: Täitemenetlusega seotud andmete kogumine ühte registrisse suurendab täitemenetluse usaldatavust ja läbipaistvust. Teiseks tagab see menetlusosalisele tervikliku ülevaade tema vastu sundtäitmisel olevatest nõuetest ning täitemenetluse raames seatud arestidest ja nende järjekohadest.*

Juhime tähelepanu, et tulenevalt erinevustest arestide järjekohades krediidiasutuste lõikes, tekitab selle info kuvamine segadust.

*Seletuskiri: 1. jaanuaril 2024 jõustub täitemenetluse seadustiku muudatus, mille kohaselt tuleb alates 01.01.2024 kõik täiteasjad registreerida täitmisregistris. Kohtutäituri seaduse2 (KTS) § 13 lõike 1 kohaselt on kohtutäituril alates 01.01.2024 kohustus kõik ametitoimingud registreerida täitmisregistris. Registrisse esitavad kohtutäituri andmeid koja poolt kohtutäiturite tööks peetava infosüsteemi (edaspidi koja süsteem) kaudu.*

Palume selgitada, mis saab eelnevatest sh ka paberkandjal krediidiasutustesse saadetud arestidest ning kas nende kohta tuleb mingi dokument. Vabastus?

Seletuskiri: Lõige 2 kordab selguse huvides TMS-i § 63 lõigetes 11 ja 12 sätestatud, et muudele isikutele on täitmisregistrist kättesaadav teave, kas isikul on elatise võlgnevus, ning selle olemasolu korral sissenõutava võla jäägi suurus, seda sissenõudva kohtutäituri nimi, telefoninumber ja e-posti aadress ning täitemenetluse number.

Palume selgitada, kas muudele isikutele on kättesaadav ainult elatise võlgnevusega seotud info ning kuidas on kättesaadavusega teiste täiteasjade, MTA võlgnevuste osas.

Lisaks juhime tähelepanu, et siin lõigus räägitakse võla jäägi suurusest, eelnõus aga võla suurusest. Tegemist on erinevate mõistetega.

Seletuskiri: Eelnõu §-ga 9 reguleeritakse andmete väljastamist isikutele, kelle pöördumine registri poole on seotud väga kitsa seadusest tuleneva ülesande täitmisega ega ilmtingimata eelda juurdepääsu andmist. Lisaks on reguleeritud andmete väljastamine isiku endaga seotud menetluste andmetele ja juurdepääs avaandmetele.

Palume täpsustada, kes on potentsiaalselt isikud, kelle pöördumine registri poole on seotud väga kitsa seadusest tuleneva ülesande täitmisega ega ilmtingimata eelda juurdepääsu andmist.

Seletuskiri: Lõike 1 kohaselt väljastatakse krediidi- ja makseasutusele andmeid arestide kohta. See hõlmab nii aresti seadmise, muutmise kui ka tühistamise andmeid. Lisaks olemasolevate kontode arestimise võimaldamisele on arestide andmete väljastamine vajalik ka selleks, et krediidi- ja makseasutustel oleks võimalik registri kaudu kontrollida kliendile.

Täpsustame, et kontrollimise kohustus on esmase konto avamisel. Järgnevate kontode avamisel sellist kohustust ei ole.

Seletuskiri: Lõige 2 sätestab andmed, mis kantakse täitmisregistrisse aresti kohta. Täitmisregister on vastavas osas kavandatud asendama senist elektroonilist arestimissüsteemi. Elektroonilist arestimissüsteemi seni reguleerinud TMS-i § 631 ega selle alusel kehtestatud justiitsministri 15. detsembri 2009. a määruse nr 42 „Kohtutäiturimäärustik“ 652. peatükk andmekoosseisu nii detailselt ei reguleerinud. Õigusselguse tagamiseks on lõikes 2 esitatud vastav loetelu. Sätte kohaselt kantakse täitmisregistrisse andmed, mis on vajalikud aresti määramiseks ja selle seostamiseks täitemenetlusega.

Juhime tähelepanu, et aresti andmete loetelust puudub võla jääk.

Seletuskiri: Lõige 3 sätestab andmed, mis kantakse täitmisregistrisse maksejuhiseta aresti puhul. Tegemist on arestiga, mida on valdavalt kasutatud menetluste tagamiseks mõeldud täitedokumentide sundtäitmisel (nt hagi tagamine esialgse õiguskaitse korras) või Rahapesu Andmebüroo menetlustes. Eeltoodud menetluste eripära tõttu võib täitmisregistrisse kantavate andmete hulk olla väiksem, võrreldes tavapärase maksejuhisega aresti puhul sätestatuga.

Juhime tähelepanu, et MTA kasutab samuti maksejuhiseta areste.

Seletuskiri: Eelnõu § 17 lõige 1 näeb ette, et krediidi- ja makseasutuste infosüsteemid, uurimisasutuste infosüsteemid, maksukohustuslaste register ja Rahapesu Andmebüroo andmekogu liidestuvad registriga pärast asjakohase tehnilise võimekuse loomist. Täimisregistri põhimääruse kehtestamise ajaks on selgunud, et eelviidatud süsteemid saavad täitmisregistri käivitamisel esialgu liidestuda sellega vaid piiratud ulatuses. See tähendab, et kasutusele võetakse elektrooniline arestimise süsteem ja registrile edastatakse andmeid piiratud ulatuses. Ülejäänud osas vajab registriga liidestamine täiendavaid arendustöid. Sama kehtib ka teiste avaliku võimu kandja süsteemide kohta. Kui avaliku võimu kandjal on vaja täitmisregistrit kasutada talle seadusega pandud ülesande täitmiseks, saab ta tehnilise võimekuse olemasolul registriga liituda.

Palume täpsustada, kuidas liidestamine peaks täpsemalt toimuma. Kas E-Aresti adapter täitmisregistriga on lahendus?

Seletuskiri: Täitmisregistri eesmärk on täitemenetluse andmete kogumine ja nendele andmetele juurdepääsu võimaldamine. Seetõttu põhineb täitmisregistri täiteasju puudutav andmestik eelkõige täitetoimiku andmestikul. Seega on üldisel tasemel 2021. aastast alates olnud teada, milliseid andmeid täitmisregister koguma hakkab, kuigi seni on täpsustamata andmete struktuur. **Täitmisregistri kasutusele võtmine toob tõenäoliselt esile puudusi seni kasutusel olevate infosüsteemide andmekvaliteedis.** Samas tegeleb koda andmekvaliteedi parendamisega ning suhtleb selle käigus kohtutäiturite ja eriasutustega juba praegu pidevalt, seega ei ole sisult tegemist uue ülesandega. Koda selgitas 1. juuni 2023. a kirjas nr 3-9.2/17-1, et „Koda on viimastel aastatel, eriti viimasel paaril aastal seoses Täitise sulgemise ja täitemenetluste andmete siirdamisega täitemenetluse infosüsteemi e-Täitur toimetanud väga intensiivselt andmekvaliteedi parandamise nimel. Kuigi väga palju tööd on tehtud, on parandamist vajavate andmete hulk ikka veel arvestatav.“. Kokkuvõtteks eeldab andmekvaliteedi parendamine kolt eelkõige senise tegevuse jätkamist.

Palume selgitada, kuidas peaksid krediidasutused käituma andmekvaliteedi probleemide korral. Kui krediidasutustes on aretid, mis ei ole enam aktiivsed, kuidas ja millise dokumendiga peaks need eemaldama? Failivahetus ei ole meie hinnangul sobilik lahendus.

Loodame, et justiitsministeeriumil on võimalik anda selgitusi meie poolt tõstatatud küsimuste osas ning arvestada Pangaliidu märkuste ja ettepanekutega eelnõu edasise menetluse käigus.

Oleme valmis vajadusel andma täiendavaid selgitusi esitatud ettepanekutele.

Lugupidamisega,

/allkirjastatud digitaalselt/

Katrin Talihärm  
Juhatuse liige